

Høringsnotat

Innvandringsavdelingen

Dato: 23.06.2023

Saknr: 23/3036

Høringsfrist: 23.09.2023

Endringer i utlendingsforskriften for et forenklet regelverk mv.

1	Innledning.....	2
2	Bakgrunn	2
3	Forslag til endringer i underholdskravet i saker om familieinnvandring.....	3
3.1	Gjeldende rett	3
3.2	Departementets forslag	4
3.2.1	Fjerne 23-årskravet i utlendingsforskriften § 10-8 tredje ledd bokstav b og § 10-9 tredje ledd bokstav c.....	4
3.2.2	Fjerne vilkåret i underholdskravet om at referansepersonen ikke må ha mottatt sosialhjelp siste 12 måneder i utlendingsforskriften § 10-10	4
4	Krav om selvforsørgelse for å få permanent oppholdstillatelse – fjerne vilkåret om ikke å ha mottatt sosialhjelp de siste 12 månedene	6
4.1	Gjeldende rett	6
4.2	Departementets forslag	7
5	Tilleggstid for permanent oppholdstillatelse – forslag om å forskriftsfeste hvilke sanksjoner som ikke gir tilleggstid.....	7
5.1	Gjeldende rett	7
5.2	Departementets forslag	8
6	Forskriftsfeste at politiet ikke bare kan gi helsemyndighetene melding om utlendingers navn og adresse, men også annen kontaktinformasjon etter utlendingsforskriften § 4-22	9
6.1	Gjeldende rett	9
6.2	Departementets forslag	9
7	Myndighet til politiet til å treffe vedtak om innvilgelse av nytt reisedokument for utlendinger som har meldt sitt reisedokument tapt.....	10
7.1	Gjeldende rett	10
7.2	Departementets forslag	10
8	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
9	Forslag til endringer i utlendingsforskriften	12

1 Innledning

Høringsnotatet inneholder forslag til endringer i utlendingsforskriften (utlf.).

Departementet foreslår flere endringer i forskriften med hensikt å forenkle regelverket.

Departementet foreslår endringer i bestemmelsene om underholdskravet i saker om familieinnvandring. For det første foreslår departementet å fjerne vilkåret om at begge parter må ha fylt 23 år i utlf. § 10-8 tredje ledd bokstav b andre setning, og vilkåret om at referansepersonen er over 23 år i utlf. § 10-9 tredje ledd bokstav c. Etter innføringen av 24-årskravet i saker om familieinnvandring, treffer ikke lengre alderskravet på 23 år på sitt formål. For det andre foreslås det å oppheve vilkåret i utlf. § 10-10 om at referansepersonen ikke har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen de siste 12 månedene før tillatelse gis. Departementet vurderer at bestemmelsen nå er overflødig og at hensynet bak regelen i det vesentlige er dekket av de øvrige delene av underholdskravet.

Videre foreslår departementet endringer i forskriftens regler om permanent oppholdstillatelse, ved å oppheve kravet i utlf. § 11-11 annet ledd om at det er et vilkår at utlendingen de siste 12 månedene ikke har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Departementet anser at vilkåret er overflødig fordi formålet er dekket av de øvrige vilkårene i bestemmelsen. I tillegg foreslås det å forskriftsfeste en tidsbegrensning for hvor langt tilbake i tid et straffbart forhold kan ligge, dersom det skal kunne medføre krav til lengre botid (tilleggstid) ved søknader om permanent oppholdstillatelse. Dette vil være en forskriftsfesting av gjeldende forvaltningspraksis.

Departementet foreslår også en endring i utlf. § 4-22 femte ledd, ved å gi politiet hjemmel til å gi helsemyndighetene informasjon om flere typer av utlendingers kontaktopplysninger, enn det hjemmelsgrunnlaget gir adgang til i dag i forbindelse med visse utlendingers plikt til å fremstille seg til tuberkuloseundersøkelse.

I tillegg foreslås å endre utlf. § 13-6 tredje ledd slik at myndigheten til å treffe vedtak om innvilgelse av nytt reisedokument for utlendinger som har meldt sitt reisedokument tapt én gang, kan delegeres til politiet.

Endelig foreslås det en endring i utlf. § 17-6, som bare innebærer at bestemmelsen oppdateres til den nye barnevernsloven, som trådte i kraft 1. januar 2023.

2 Bakgrunn

Utlendingsforvaltningen står overfor en digital utvikling, og det er derfor et behov for at utlendingsregelverket er tilrettelagt, forenklet og oppdatert i tråd med denne utviklingen. Et digitaliseringsvennlig regelverk vil gjøre at offentlig sektor og samfunnet for øvrig kan dra nytte av mulighetene og fordelene som følger av digitalisering.

Et digitaliseringsvennlig regelverk vil kunne legge til rette for bedre tjenester for brukerne av utlendingsforvaltningen, ved å gjøre regelverket enklere å forstå og eventuelt gjøre prosedyrer knyttet til det, mindre krevende for brukerne å gjennomføre. Et digitalt tilpasset regelverk vil i tillegg kunne bidra til kortere ventetider, samt ressursbesparinger i forvaltningen. I denne sammenhengen vil regelverksendringer ofte være nødvendig for å kunne effektivisere

saksbehandlingen, for eksempel ved å endre vilkår som er krevende å vurdere og/eller ikke kan automatiseres, eventuelt å fjerne dem helt hvis de ikke er nødvendige av kontrollhensyn eller andre grunner. Det vil videre kunne legges til rette for mer automatiserte avgjørelser ved å ha hjemler for innhenting av informasjon digitalt. Forenklingene som foreslås, vil ikke gå på bekostning av bestemmelsenes formål. For å gjøre regelverket oversiktlig, kan også noen bestemmelser som dekkes av andre bestemmelser, utgå. Det er videre viktig at regelverket står seg og ikke må oppdateres, selv om teknologien utvikles – et såkalt teknologinøytralt regelverk.

For å gjøre regelverket forutsigbart, lett tilgjengelig og enkelt å sette seg inn i for brukerne, vil det i tillegg være relevant å regelfeste gjeldende forvaltningspraksis slik at praksis og forskriften samsvarer. På den måten vil det ikke være tvil om hva som er gjeldende rett.

3 Forslag til endringer i underholdskravet i saker om familieinnvandring

3.1 Gjeldende rett

Det stilles som hovedregel krav om sikret underhold for å få oppholdstillatelse i Norge, jf. utlendingsloven (utl.) § 58 første ledd. I saker om familieinnvandring er underholdskravet nærmere regulert i utlf. §§ 10-8 til 10-11. Hovedformålet med underholdskravet er å sikre at referansepersonen kan forsørge familiemedlemmet som kommer til Norge. Det skal videre bidra til å motvirke tvangsekteskap og fremme integrering.

Underholdskravet er tredelt og stiller krav til:

- referansepersonens fremtidige inntekt, jf. utlf. § 10-8
- referansepersonens tidligere inntekt, jf. utlf. § 10-9
- at referansepersonen ikke har mottatt økonomisk stønad (økonomisk sosialhjelp) etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen de siste 12 månedene før tillatelse gis, jf. utlf. § 10-10

Kravet til fremtidig inntekt er satt til minst 2,7 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Satsen justeres årlig, og fra 1. mai 2023 utgjør 2,7 ganger grunnbeløpet 320 274 kroner i året før skatt. Kravet til tidligere inntekt er satt til minst 2,7 ganger grunnbeløpet i folketrygden foregående år.

Økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen er skjønnsmessige og behovsbaserte ytelser som gis midlertidig til personer som ikke kan dekke nødvendige utgifter selv. Det er en forutsetning at alle andre inntektsmuligheter er utnyttet fullt ut. Det er i § 10-10 gjort unntak for stønad som er utbetalt i påvente av trygdeytelser som nevnt i § 10-8 eller bostøtte.

Det er i utgangspunktet referansepersonen som må oppfylle underholdskravet, men kravet kan unntaksvis sikres av andre, jf. utlf. § 10-8 tredje ledd bokstav a-c.

Dersom søkeren oppfyller kravet til fremtidig inntekt alene, gjøres det unntak fra kravet til tidligere inntekt.

Det gjøres videre unntak fra kravet til tidligere inntekt i tilfellene omtalt i utlf. § 10-9 tredje ledd bokstav a-f.

Det kan gjøres unntak fra underholdkravet dersom særlig sterke menneskelige hensyn tilsier det, jf. utlf. § 10-11.

3.2 Departementets forslag

3.2.1 Fjerne 23-årskravet i utlendingsforskriften § 10-8 tredje ledd bokstav b og § 10-9 tredje ledd bokstav c

Utlf. § 10-8 tredje ledd bokstav b er ett av flere unntak fra hovedregelen om at referansepersonen må oppfylle kravet til fremtidig inntekt. Det følger av bestemmelsen at søkerens midler skal medregnes når referansepersonen tar høyere utdanning (høyskole eller universitet) og har opptjent minst 60 studiepoeng, eller tar fagskoleutdanning og har gjennomført minst ett års normert studietid. Det er et vilkår at begge parter har fylt 23 år.

Utlf. § 10-9 tredje ledd bokstav c inneholder et unntak fra kravet til tidligere inntekt. Det følger av bestemmelsen at det gjøres unntak fra kravet til tidligere inntekt når referansepersonen har hatt en fastsatt nettoformue på over 1 million kr ved de to siste skatteoppgjørene og er over 23 år.

Unntaksbestemmelsene trådte i kraft samtidig med det skjerpede underholdskravet i 2010. Formålet med alderskravet på 23 år i de to bestemmelsene var å motvirke tvangsekteskap. Seks år senere – i 2016 – ble det også innført et 24-årskrav for familieetablering i utl. § 41a for å beskytte unge mennesker mot tvangsekteskap.

24-års kravet innebærer at det i utgangspunktet ikke vil bli innvilget oppholdstillatelse i etableringssaker med mindre begge parter er over 24 år. Unntak kan bare gjøres dersom det er åpenbart at ekteskapet eller samlivet er frivillig. Dette er en snever unntaksregel.

Som følge av dette blir saker der det er risiko for tvangsekteskap avslått dersom partene er under 24 år. Dette har medført at alderskravet på 23 år i utlf. § 10-8 tredje ledd bokstav b og § 10-9 tredje ledd bokstav c ikke lenger treffer sitt formål; vilkåret får nå bare anvendelse i saker hvor det *ikke* er grunn til å tro at partene har vært utsatt for press eller tvang ifm. ekteskapsinngåelsen. Erfaringer fra utlendingsforvaltningen har også vist at vilkåret sjelden har vært avgjørende for om tillatelse gis.

Departementet foreslår derfor å fjerne 23-årskravene i utlf. § 10-8 tredje ledd bokstav b andre setning og § 10-9 tredje ledd bokstav c. Forslaget innebærer en forenkling av regler som ellers er svært detaljerte, og vil følgelig bidra til å gjøre regelverket mer digitaliseringsvennlig. Det antas at forslaget ikke vil få stor betydning for hvem som får innvilget oppholdstillatelse i familieinnvandring.

3.2.2 Fjerne vilkåret i underholdskravet om at referansepersonen ikke må ha mottatt sosialhjelp siste 12 måneder i utlendingsforskriften § 10-10

Underholdkravet i familieinnvandringssaker skal sikre at referansepersoner reelt sett kan forsørge den som får oppholdstillatelse i Norge, og at de ikke trenger støtte fra det offentlige. Dette er dels begrunnet i samfunnsøkonomiske hensyn og

dels i hensynet til integrering. For å vise at inntekten har vært tilstrekkelig høy over tid, stilles det både krav til inntekt (heretter: inntektskrav) og krav til at referansepersonen ikke har mottatt økonomisk sosialhjelp de siste 12 månedene.

Som nevnt i punkt 3.1, innebærer inntektskravet at referansepersonen må ha hatt en registrert inntekt tilsvarende minst 2,7 ganger grunnbeløpet i folketrygden det foregående året, og må sannsynliggjøre å være sikret denne inntekten også fremover. Når det gjelder kravet om at referansepersonen ikke må ha mottatt økonomisk sosialhjelp de siste 12 månedene, er dette ikke absolutt. Det kan blant annet gjøres unntak dersom utbetalingen må anses som et enkelttilfelle og ikke gir uttrykk for at referansepersonen generelt er avhengig av offentlige stønadsordninger, jf. departementets instruks G-05/2016 punkt 3.2.4. Det er således bare de som er *generelt avhengig* av økonomisk sosialhjelp, som ikke oppfyller vilkåret i utlf. § 10-10.

Inntektskravet kontrolleres digitalt; UDI innhenter disse opplysningene automatisert direkte fra skattemyndighetene. Kravet om at referansepersonen ikke har mottatt sosialhjelp de siste 12 månedene, kan derimot ikke kontrolleres digitalt eller automatisert. Sosialhjelp tildeles av NAV kommunalt, så opplysningene må innhentes fra den eller de aktuelle kommunene referansepersonen har bodd i. Dette er tidkrevende for både referansepersonen og for NAV, som må utstede slike bekreftelser. I tillegg må utlendingsmyndighetene påse at bekreftelsene er vedlagt, og be om nye bekreftelser dersom saksbehandlingstiden gjør at informasjonen ikke lenger er dekkende. Dette gjør saksbehandlingen tungvint og ressurskrevende.

For å forenkle kontrollen av vilkåret, ga departementet i 2011 en instruks (GI-09/2011) om at det som utgangspunkt skal anses som tilstrekkelig dokumentert at vilkåret i forskriften § 10-10 er oppfylt, dersom referansepersonen har hatt en likningsregistrert inntekt over 300 000 kroner i siste foreliggende likningsoppgjør og selv erklærer at vedkommende ikke har mottatt sosialstønad eller kvalifiseringsstønad de siste 12 månedene.

I 2011, da instruks GI-09/2011 om forenkling av kontrollen for referansepersoner med en årsinntekt på over 300 000 kr ble gitt, var inntektskravet på ca. 230 000 kr. Ettersom inntektskravet har økt i takt med grunnbeløpet i folketrygden, har kravet om ikke mottatt økonomisk sosialhjelp i utlf. § 10-10 i praksis fått liten selvstendig betydning. Per i dag utgjør inntektskravet 320 274 kroner. Dette innebærer at alle referansepersoner som fyller inntektskravet, som hovedregel kan dokumentere at vilkåret om sosialhjelp er oppfylt med en egenerklæring. Det foretas således ikke lenger noen reell kontroll av vilkåret i utlf. § 10-10.

Det eksisterer ikke tall på hvor mange som mottar økonomisk sosialhjelp på generell/varig basis, og som samtidig har en årsinntekt på over 320 000 kr. Omfanget antas imidlertid å være lavt. I de fleste tilfeller vil en person med en årsinntekt på over 320 000 kr, ikke være avhengig av økonomisk sosialhjelp på varig basis. Vilkåret om sosialhjelp er av denne grunn også noe overflødig ved siden av inntektskravet. Erfaringer fra familieinnvandringsaker tilsier også at personer som oppfyller inntektskravet, sjelden mottar sosialhjelp i et større omfang enn det utlendingsforskriften tillater. Utlendingsdirektoratet (UDI) har ikke identifisert noen saker fra perioden 2018-2022 hvor utlf. § 10-10 har vært den eneste avslagsgrunnen. Det må imidlertid tas forbehold om at det er komplisert å

finne helt sikre tall på dette i UDIs registre, og at tallene uansett ikke sier noe om de som *ikke* har fremmet en søknad for UDI (søknadsgebyret i familieinnvandringssaker er relativt høyt, så det må antas at personer som mottar sosialstønad, og dermed ikke oppfyller vilkårene, unnlater å søke).

På bakgrunn av ovennevnte foreslår departementet å oppheve vilkåret i utlf. § 10-10 om at referansepersonen ikke har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen de siste 12 månedene før tillatelse gis. Vi anser at hensynet bak regelen i det vesentlige er dekket av inntektskravet, og at det derfor ikke er hensiktsmessig at utlendingsforvaltningen skal kontrollere dette kravet, når kontrollen er såpass ressurskrevende. I en slik situasjon blir det mest fornuftig å oppheve vilkåret. På bakgrunn av at det må antas at de fleste som oppfyller inntektskravet, også oppfyller vilkåret i § 10-10 om at man ikke må ha mottatt økonomisk sosialhjelp de siste 12 månedene, innebærer endringen ikke noen liberalisering av betydning av vilkårene for familieinnvandring.

Endringen vil bidra til en forenkling av regelverket, og legge til rette for en mer effektiv saksbehandling. Det vil også gjøre det enklere for brukerne å forstå regelverket. I tillegg vil endringen gjøre underholdskravet mer digitaliseringsvennlig.

4 Krav om selvforsørgelse for å få permanent oppholdstillatelse – fjerne vilkåret om ikke å ha mottatt sosialhjelp de siste 12 månedene

4.1 Gjeldende rett

Etter utl. § 62 første ledd bokstav f er det et krav om at utlendingen skal ha vært selvforsørget de siste 12 månedene for å få rett til permanent oppholdstillatelse i Norge. Kravet om å være selvforsørget gjelder for personer mellom 18 og 67 år. Det er gitt utfyllende forskriftsbestemmelser om hva som ligger i selvforsørgelseskravet i utlf. §§ 11-11 og 11-12. Videre har Justis- og beredskapsdepartementet gitt instruks om selvforsørgelseskravet av 22. august 2017, G-05/2017 *Ikrafttredelse av endringer i utlendingsforskriften § 11-11 – krav om selvforsørgelse for rett til permanent oppholdstillatelse, jf. utlendingsloven § 62 første ledd bokstav f*. Det er gjort endringer i denne instruksen ved instruks av G-27/2020 *Ikrafttredelse av endringer i utlendingsforskriften (unntak fra kravet om selvforsørgelse for rett til permanent oppholdstillatelse for personer over 18 år i grunnskole- eller videregående opplæring mv.)*.

Av første ledd i utlf. § 11-11 framgår det at vilkåret om selvforsørgelse anses som oppfylt dersom utlendingen de siste 12 månedene har hatt midler tilsvarende 2,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Grunnbeløpet endres årlig, og fra 1. mai 2023 utgjør 2,5 ganger grunnbeløpet 296 550 kroner. Midlene må være inntjent gjennom arbeids- eller næringsinntekt, inntekt fra pensjon eller andre periodiske ytelser, ytelser som nevnt i bokstav c (sykepenger, dagpenger mv.), studielån og stipend fra Lånekassen, introduksjonsstønad etter integreringsloven eller en kombinasjon av disse midlene.

Etter annet ledd i bestemmelsen er det videre et krav for å få permanent oppholdstillatelse at utlendingen de siste 12 månedene ikke har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven (økonomisk sosialhjelp). Vilket er ikke absolutt. Det

er gjort unntak for stønad utbetalt som supplerende sosialhjelp. I tråd med bestemmelsens forarbeider, praktiserer UDI unntaket slik at det bare gjøres unntak for supplerende sosialhjelp som er gitt i *kortere perioder* (ikke hele 12-månedersperioden). Videre er det gjort unntak for stønad utbetalt i påvente av trygdeytelser som nevnt i første ledd bokstav c, og bostøtte etter bostøtteleven. Hensynene bak vilkåret er å sikre at utlendinger som får permanent oppholdstillatelse i Norge, i utgangspunktet har tilstrekkelige midler til livsopphold og ikke trenger støtte fra det offentlige. I tillegg er sosialhjelp en midlertidig inntekt, og målet er at stønadsmottakeren etter hvert skal klare seg selv. Vilkåret gjelder bare utlendingen selv, ikke eventuelle familiemedlemmer, da det er han eller hun som på selvstendig grunnlag må være selvforsørget for å få rett til permanent oppholdstillatelse.

I instruks G-05/2017 framgår det at det for søkere som de siste 12 månedene har hatt inntekt på over 300 000 kroner før skatt, er tilstrekkelig med en egenerklæring på at vedkommende ikke har mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven i denne perioden. Personer med inntekt under 300 000 kroner i året må levere en bekreftelse fra NAV der det framgår at vedkommende ikke har mottatt sosialstøtte de siste 12 månedene eller annen stønad etter sosialtjenesteloven enn de stønadene omfattet av utlf. § 11-11 annet ledd.

4.2 Departementets forslag

Vilkåret om selvforsørgelse har store likhetstrekk med underholdskravet for familieinnvandring, se punkt 3 ovenfor. De samme hensynene gjør seg gjeldende, og også de samme utfordringene knyttet til kravet om at utlendingen ikke må ha mottatt økonomisk sosialhjelp de siste 12 månedene. Av samme grunn som for underholdskravet (§ 10-10), foreslår departementet også å oppheve vilkåret i selvforsørgelseskravet om at utlendingen ikke må ha mottatt økonomisk sosialhjelp de siste 12 månedene (§ 11-11 annet ledd). Det vises til redegjørelsen i punkt 3.2.2 ovenfor.

5 Tilleggstid for permanent oppholdstillatelse – forslag om å forskriftsfeste hvilke sanksjoner som ikke gir tilleggstid

5.1 Gjeldende rett

For å få rett til permanent oppholdstillatelse, kreves det at personen har oppholdt seg i Norge i en bestemt periode med en oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Botidskravet er som hovedregel tre år, jf. utl. § 62 første ledd, mens personer som har fått oppholdstillatelse etter utl. § 28 (beskyttelse) eller § 38 (opphold på humanitært grunnlag), samt deres familiemedlemmer, har et krav om fem års botid for å få permanent oppholdstillatelse, jf. bestemmelsens annet ledd. Når det foreligger grunnlag for utvisning som nevnt i utl. § 66, og utlendingen ikke blir utvist, kreves det imidlertid lengre botid enn nevnt i § 62 første og annet ledd for å få rett til permanent oppholdstillatelse. Det er fastsatt nærmere regler i utlendingsforskriften om beregningen av tilleggstid når det foreligger slike forhold som nevnt i § 66.

De ulike forholdene som gir økt botid, er skjematisk oppramset i utlf. § 11-5. Etter første ledd framgår det hvor mye tilleggstid ubetinget fengsel av ulik varighet samt

ungdomsstraff gir, mens tredje og fjerde ledd gir en anvisning på tilleggstid der vedkommende er ilagt samfunnsstraff og bøter.

I forbindelse med søknad om permanent oppholdstillatelse, skal politiet utlevere relevante straffesaksopplysninger til utlendingsmyndighetene, jf. politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nr. 3. Vandelsopplysninger skal utleveres i form av politiattest, jf. politiregisterloven § 36 første ledd bokstav a. I politiregisterloven § 40 er det regulert hvilke straffbare forhold som skal oppføres på ordinær politiattest. Det framgår også hvilke straffbare forhold som *ikke* skal oppføres på attesten. Dette gjelder hovedsakelig forhold der straffen er ilagt tilbake i tid.

Det er ikke regulert i utlf. § 11-5 hvorvidt eldre dommer der det er ilagt straff, skal unntas fra tilleggstid. Det følger imidlertid av langvarig forvaltningspraksis at noen straffbare forhold som er idømt tilbake i tid, ikke gir grunnlag for tilleggstid. Praksisen ble etablert på bakgrunn av hvilke straffbare forhold som framgikk av politiattestene etter dagjeldende lov om strafferegistrering (loven ble opphevet i 2013 og er erstattet av politiregisterloven). Praksisen er inntatt i UDIs retningslinje 2017-006. Etter praksis gis det ikke tilleggstid for følgende forhold:

- Bøter: Når det er mer enn 2 år siden dommen eller vedtakelsen av forelegget.
- Betinget dom: Når dommen er avsagt for mer enn 5 år siden.
- Ubetinget fengsel i inntil seks måneder: Når det er mer enn 5 år siden vedkommende ble løslatt på prøve eller ved endt straffegjennomføring.
- Ubetinget fengsel i mer enn seks måneder: Når det er mer enn 10 år siden vedkommende ble løslatt på prøve eller ved endt straffegjennomføring.

Hvilke forhold som framgår av ordinær politiattest i dag, framgår av politiregisterloven § 40.

5.2 Departementets forslag

Departementet finner det uheldig at utlendingsforskriften og dagens langvarige praksis for hvilke tilfeller som ikke skal gi tilleggstid ved søknad om permanent oppholdstillatelse, ikke er samsvarende. Dagens praksis har vært gjeldende i mange år, og har bakgrunn i at det ikke er hensiktsmessig å ha bestemmelser om tilleggstid på bakgrunn av straffbare forhold som ligger langt tilbake i tid. Departementet viser eksempelvis til at utlendingsforvaltningen ikke vil ha kjennskap til de forholdene som ikke framgår av vandelsopplysningene som utlendingsforvaltningen mottar fra politiet. Departementet mener derfor at det bør inntas i forskrift at noen straffbare forhold – begått tilbake i tid – ikke bør gi tilleggstid ved beregning av botidskravet for permanent oppholdstillatelse.

Som nevnt, er det regulert i politiregisterloven § 40 hvilke forhold som framgår av politiattester og hvilke forhold tilbake i tid som ikke skal framgå. Imidlertid er det ikke alle forholdene som er omtalt i denne bestemmelsen, som gir tilleggstid og derfor er relevante for søknader om permanent oppholdstillatelse. Departementet mener det er mest hensiktsmessig at det inntas direkte i utlendingsforskriften hvilke tilfeller som ikke skal medføre tilleggstid, og at dette ikke reguleres gjennom en henvisning til politiregisterloven § 40. Ved utforming av bestemmelsen, bør det tas hensyn til den etablerte praksisen, samtidig som det ses hen til hvilke opplysninger utlendingsforvaltningen får tilgang til fra vandelsopplysningene fra politiet. Departementet foreslår derfor å innta et nytt

ledd i utlf. § 11-5 som ligger tett opptil dagens praksis, men justert for å tilpasse bestemmelsen til politiregisterforskriften § 40 og til dagens straffetyper, som forvaring og samfunnstjeneste.

6 Forskriftsfeste at politiet ikke bare kan gi helsemyndighetene melding om utlendingers navn og adresse, men også annen kontaktinformasjon etter utlendingsforskriften § 4-22

6.1 Gjeldende rett

Det følger av utlf. § 4-22 femte ledd at utlendinger som skal oppholde seg i riket i over tre måneder, skal gjøres kjent med plikten til å fremstille seg til tuberkuloseundersøkelse. Videre fremgår det at «Politiet skal gi vedkommende helsemyndighet melding om navn og adresse på utlendinger som skal oppholde seg i riket utover tre måneder».

Utlf. § 4-22 femte ledd henviser til lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven). Det følger av smittevernloven § 3-1 at ansvarlige departement i forskrift kan kreve at befolkningen må gjennomgå nærmere spesifiserte undersøkelser. En slik plikt oppstilles i forskrift om tuberkulosekontroll § 3-1 hvor det blant annet fremgår en plikt til å gjennomgå tuberkulosekontroll for «personer fra land med høy forekomst av tuberkulose, som skal oppholde seg mer enn tre måneder i riket med krav om oppholdstillatelse, registreringsbevis eller oppholdskort, samt flyktninger og asylsøkere».

Det følger videre av forskriften om tuberkulosekontroll § 3-2 første ledd at «undersøkelse av personer som nevnt i § 3-1 skal gjennomføres så snart som mulig». Det er kommunelegen som har ansvaret for gjennomføringen av tuberkulosekontrollen, jf. forskrift om tuberkulosekontroll § 4-2.

En tilsvarende bestemmelse finnes i forskriftens kapittel 19 om EØS- og EFTA-borgere. I § 19-22 om registreringsbevis for EØS-borgere, står det i femte ledd siste punktum at «[p]olitiet skal gi vedkommende helsemyndighet melding om utlendingens navn og adresse».

6.2 Departementets forslag

Dagens ordlyd gir kun politiet hjemmel til å gi helsemyndighetene opplysninger om *navn og adresse* til utlendinger som er pliktig til tuberkuloseundersøkelse. Helsemyndighetene må derfor kontakte disse personene per brev, som medfører at helsemyndighetene bruker mye tid og ressurser på dette. Det er også tidvis utfordringer med å oppnå kontakt med personene via brev, som kan medføre at personer som har plikt til tuberkuloseundersøkelse ikke møter opp til undersøkelse. En endring i utlf. §§ 4-22 og 19-22 vil kunne gjøre at helsemyndighetene kan kontakte disse personene på andre måter og dermed lette dette arbeidet.

En endring av utlf. §§ 4-22 og 19-22 vil videre føre til at bestemmelsene er tilpasset nåtidens kommunikasjonsformer, og bestemmelsene vil bli teknologinøytrale.

Teknologinøytrale bestemmelser åpner for bruk av flere ulike kommunikasjonskanaler som har varierende grad av sikkerhet. For å ivareta

personopplysningssikkerheten er det viktig at det gjennomføres gode personvernkonsekvensvurderinger og risikovurderinger knyttet til informasjonssikkerhet, og at det iverksettes effektive tiltak som sikrer borgernes personvern. Opplysninger om telefonnummer og e-postadresse er personopplysninger, men er vanligvis ikke taushetsbelagte opplysninger. Siden det er personopplysninger, må det foreligge et behandlingsgrunnlag for å kunne utlevere opplysningene. Ved å endre utlf. §§ 4-22 og 19-22 vil behandlingsgrunnlaget for slik utlevering bli tydelig.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette å endre § 4-22 femte ledd og § 19-22 femte ledd.

7 Myndighet til politiet til å treffe vedtak om innvilgelse av nytt reisedokument for utlendinger som har meldt sitt reisedokument tapt

7.1 Gjeldende rett

I henhold til utlf § 13-6 første ledd kan politiet få delegert vedtakskompetanse i søknad om fornyelse av reisebevis eller utlendingspass (heretter reisedokument), hvis søknaden ikke byr på tvil. Utlendingsdirektoratet (UDI) har i retningslinjen UDI 2010-089 gitt politiet myndighet til å innvilge søknad om fornyelse av reisebevis for flyktninger og utlendingspass når det ikke er tvil om at vilkårene er oppfylt. Politiet har imidlertid ikke vedtakskompetanse til innvilgelse av nytt reisedokument ved søknader der et reisedokument er tapt, jf. utlf § 13-6 tredje ledd. Dersom et reisedokument er tapt, skal søknaden om nytt reisedokument i alle tilfelle oversendes UDI. Dette følger av utlendingsforskriften § 13-6 første og tredje ledd. Denne løsningen er ikke nærmere begrunnet i forarbeidene. I ikrafttredelsesrundskrivet til utlendingsforskriften¹, er det imidlertid uttalt om vedtaksmyndighet i sak om bl.a. reisebevis og utlendingspass at «I fremtiden vil man gå mer og mer over til elektronisk saksbehandling, og hvordan man da bør fordele vedtakskompetansen for å få en mest mulig effektiv saksbehandling, må vurderes som del av den fremtidige prosessen.»

Når det søkes om nytt reisedokument etter at reisedokumentet er meldt tapt for første gang, vil søknaden som regel innvilges. Når en søknad avslås, er det i hovedsak fordi objektive vilkår ikke er oppfylt, som at det ikke er levert tapsmelding eller ikke er gitt en forklaring på hvordan reisedokumentet ble tapt. En annen grunn til at søknaden om nytt reisedokument ikke innvilges er at forklaringen på hvordan dokumentet gikk tapt, ikke er troverdig. Praksis er nærmere beskrevet i retningslinjen UDI 2019-001 «Reisebevis for flyktninger og utlendingspass» punkt 3.7.

7.2 Departementets forslag

Ordlyden i forskriftens § 13-6 gir ikke UDI anledning til å delegere vedtakskompetanse til politiet i søknader om nytt reisedokument når et reisedokument har gått tapt. Departementet mener det vil være hensiktsmessig om

¹ Vedlegg 13 til rundskriv A-63/09 om ikrafttredelse av ny utlendingslov og ny utlendingsforskrift fra 1. januar 2010 – Vedtaksmyndighet i sak om oppholdstillatelse og sak om reisebevis og utlendingspass

ordlyden endres slik at politiet kan få kompetanse til å innvilge reisedokumenter i tilfeller der et reisedokument er tapt for første gang.

Søknader om reisedokumenter leveres ved oppmøte hos politiet. Hvis søkeren har tapt tidligere reisedokument, vil politiet kartlegge hvordan reisedokumentet gikk tapt før de videresender søknaden til UDI for behandling. Dersom politiet får kompetanse til å innvilge reisedokument også i de tilfellene der et reisedokument er tapt for første gang, vil det medføre mindre tidsbruk totalt i utlendingsforvaltningen, selv om politidistriktene vil bruke noe mer tid per søknad, se nærmere under punkt 8. I tillegg vil ventetiden på å få en søknad om reisedokument bli vesentlig kortere dersom politiet behandler søknaden istedenfor UDI, siden UDI generelt har lengre ventetider enn politiet.

Politiet har bred erfaring med å vurdere fornyelse av reisedokumenter, i tillegg til at de behandler søknader om norske pass, også der tidligere utstedt pass er meldt tapt. De har på grunnlag av dette erfaring og kunnskap til å vurdere om det er tvil om søknaden kan innvilges slik at søknaden skal oversendes og vurderes av UDI. Departementet vurderer at det ikke er betenkelig utfra rettssikkerhetshensyn å delegere denne vedtakskompetansen til politiet, og at det ikke foreligger noen god begrunnelse for at politiet ikke skulle kunne fatte innvilgelsesvedtak i åpenbare saker her. Departementet vurderer videre at en delegering av vedtakskompetanse i disse sakene, ikke vil medføre risiko for en økning av saker der et reisedokument er gått tapt.

Selv om det ikke har skjedd store endringer i den praktiske saksbehandlingen siden ny utlendingslov ble iverksatt, vurderer departementet at en endring vil gjøre saksbehandlingen mer effektiv og at fordelingen av vedtakskompetanse derfor bør endres i tråd med forslagene her. Departementet foreslår således å endre utlf. § 13-6 tredje ledd slik at politiet kan fatte vedtak i saker der reisedokument er tapt én gang.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene i underholdskravet og selvforsørgelseskravet i saker om henholdsvis familieinnvandring og permanent opphold innebærer en forenkling av regelverket. Endringene vil medføre besparelse i saksbehandlingen ved at det blir færre vilkår å ta stilling til, og færre henvendelser å besvare fra søkere. Selv om besparelsen i tidsbruk for hver enkelt sak er liten, medfører mengden saker at det likevel har betydning. Det antas at endringene ikke vil medføre noen økning av betydning i innvilgelses søknader om familieinnvandring eller permanent oppholdstillatelse.

Forslaget om å forskriftsfeste kravet om at noen straffbare handlinger ikke skal medføre tilleggstid ved søknad om permanent oppholdstillatelse, antas ikke å ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, men vil gjøre regelverket mer tydelig og tilgjengelig.

Forslaget om endring i utlf. § 4-22 femte ledd og § 19-22 femte ledd vil antas å føre til at kommunene på en mer effektiv og tidsbesparende måte kan kontakte utlendinger som er pliktig til tuberkuloseundersøkelse.

Forslaget om endring av utlf. § 13-6 tredje ledd om delegering av vedtakskompetanse for reisedokument, innebærer at saksmengden vil øke for politiet, mens UDI vil få færre saker å behandle. Den samlede tidsbruken i

utlendingsforvaltningen vil imidlertid bli kortere, ved at politiet ikke lenger trenger å oversende saken til UDI og at færre personer må sette seg inn i samme sak. Det er videre sannsynlig at UDI vil motta noe færre henvendelser fra denne søkergruppen dersom saksbehandlingstiden går ned. Siden endringen vil omfatte relativt få søknader, vil den uansett ikke få vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

9 Forslag til endringer i utlendingsforskriften

Departementet foreslår følgende endringer i utlendingsforskriften:

§ 4-22 femte ledd skal lyde:

Når utlendingen skal oppholde seg i riket ut over tre måneder, skal politiet gjøre vedkommende kjent med plikten til å fremstille seg til tuberkuloseundersøkelse etter lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven). Politiet skal gi vedkommende helsemyndighet melding om *kontaktopplysninger* på utlendinger som skal oppholde seg i riket utover tre måneder

§ 10-8 tredje ledd bokstav b skal lyde:

Når referansepersonen tar høyere utdanning (høyskole eller universitet) og har opptjent minst 60 studiepoeng eller tar fagskoleutdanning og har gjennomført minst ett års normert studietid, skal også søkerens midler i henhold til første ledd *medregnes*. *Utlendingsdirektoratet* kan gi nærmere retningslinje.

§ 10-9 tredje ledd bokstav c skal lyde:

Referansepersonen har hatt en fastsatt nettoformue på over 1 million kr ved de to siste skatteoppgjør.

§ 10-10 oppheves.

§ 11-5 skal lyde:

§ 11-5 Tilleggstid på grunn av ilagt straff for forhold som nevnt i lovens § 66 første ledd bokstav c

Når søkeren er idømt ubetinget fengselsstraff eller forvaring, beregnes tilleggstid før permanent oppholdstillatelse innvilges etter følgende tabell:

Inntil 90 dager:	2 år
Inntil 6 måneder:	3 år
Inntil 1 år:	4 år
Inntil 2 år:	5 år
Inntil 3 år:	6 år
Inntil 4 år:	7 år
osv.	osv.

Det skal ikke beregnes tilleggstid når søkeren er dømt til ubetinget fengselsstraff i inntil 6 måneder og det er mer enn 3 år siden dommen falt. Når søkeren er dømt til ubetinget fengselsstraff i 6 måneder eller mer, eller til forvaring eller sikring, skal det ikke beregnes tilleggstid når det er mer enn 10 år siden søkeren ble løslatt.

Er søkeren dømt til ungdomsstraff, beregnes tilleggstid etter tabellen i første ledd på grunnlag av den subsidiære fengselsstraffen. *Det skal ikke beregnes tilleggstid når søkeren er dømt til subsidiær fengselsstraff i inntil 6 måneder og det er mer enn 3 år siden dommen falt. Når søkeren er dømt til subsidiær fengselsstraff i 6 måneder eller mer, skal det ikke beregnes tilleggstid når det er mer enn 5 år siden dommen falt.*

Det beregnes ikke botid mens søkeren gjennomfører ungdomsstraff, ubetinget fengselsstraff eller forvaring.

Er søkeren dømt til samfunnsstraff, gjøres det et tillegg i botiden på ett år. Permanent oppholdstillatelse kan som hovedregel ikke tilstås i gjennomføringstiden. *Det skal ikke beregnes tilleggstid når søkeren er dømt til subsidiær fengselsstraff i inntil 6 måneder og det er mer enn 3 år siden dommen falt. Når søkeren er dømt til subsidiær fengselsstraff i 6 måneder eller mer, skal det ikke beregnes tilleggstid når det er mer enn 10 år siden samfunnsstraffen er gjennomført. Hvis søkeren var under 18 år da lovbruddet ble begått, skal det ikke beregnes tilleggstid når det er mer enn 5 år siden dommen falt.*

Er søkeren bøtelagt, beregnes tilleggstiden etter følgende skala:

Inntil kr 3000:	6 måneder
Inntil kr 5000:	1 år
Over kr 5000:	1-2 år
Gjentatte bøter:	Maksimum 2 år.

Når det er mer enn tre år siden utlendingen ved dom eller forelegg ble ilagt bot, skal det ikke beregnes tilleggstid.

Det beregnes ikke tilleggstid som følge av forenklet forelegg.

Er søkeren dømt til betinget fengselsstraff på inntil ett år, gjøres det et tillegg i botiden på ett år. Er søkeren dømt til betinget fengselsstraff i mer enn ett år, gjøres det et tillegg i botiden på to år. Permanent oppholdstillatelse kan som hovedregel ikke tilstås i prøvetiden. *Når det er mer enn tre år siden søkeren ble dømt, skal det ikke beregnes tilleggstid.*

Når en straffesak er overført til megling, ungdomsoppfølging eller oppfølging i konfliktråd etter straffeprosessloven § 71a, skal det ikke beregnes tilleggstid, og søknaden om permanent oppholdstillatelse kan tas under behandling.

Har søkeren fått påtaleunntatelse, skal det ikke beregnes tilleggstid. Søknaden om permanent oppholdstillatelse kan ikke tas under behandling før beslutningen om påtaleunntatelse er rettskraftig.

Er søkeren dømt til tvungent psykisk helsevern, må det opptjenes ny botid som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse etter at perioden med tvungent psykisk helsevern er avsluttet.

Har søkeren flere forelegg eller dommer, fastsettes tilleggstiden skjønnsmessig, men slik at den blir noe lengre enn den ville blitt om det bare forelå én reaksjon.

Tilleggstiden beregnes fra tidspunktet vilkåret om botid tidligst er oppfylt, eller fra tidspunktet for den siste straffbare handlingen dersom dette er senere i tid.

§ 11-11 annet ledd oppheves.

§ 13-6 tredje ledd skal lyde:

Er reisebevis eller utlendingspass gått tapt mer enn en gang, skal spørsmålet om utstedelse av nytt reisebevis eller utlendingspass forelegges Utlendingsdirektoratet til avgjørelse.

§ 17-6 skal lyde:

§ 17-6 Varslingsplikt til *barnevernstjenesten*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til *barnevernstjenesten* uten ugrunnet opphold i følgende *tilfeller*, jf. *barnevernsloven § 13-2* første ledd:

- a. når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller utsatt for annen alvorlig omsorgssvikt
- b. når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller *behandling*
- c. *når det er grunn til å tro* at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring
- d. når et barn *har vist* alvorlige atferdsvansker *ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for* utpreget normløs atferd
- e. når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.

§ 19-22 femte ledd skal lyde:

Politiet skal gjøre EØS-borgeren kjent med plikten til å fremstille seg til tuberkuloseundersøkelse etter lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven). Politiet skal gi vedkommende helsemyndighet melding om utlendingens *kontaktopplysninger*.